

לשון לבגרות

2 יחידות לימוד

נשוא

נושא

מושא

לוואי

הקדמה כללית:

ספר התרגילים של גול הוא פרי שנות ניסיון רבות בהוראת חומרי הלימוד ובהגשה לבחינות הבגרות בלשון.

שאלות תלמידים וטעויות נפוצות הולידו את הרצון להאיר את הדרך הנכונה לעומדים להיבחן במקצוע חשוב זה.

הספר מסודר לפי הפרקים התואמים את תכנית הלימודים הנוכחית של משרד החינוך ומכיל את כל חומר הלימוד הנדרש.

הניסיון מלמד כי לתרגול בקורס זה חשיבות יוצאת דופן, ולכן ספר זה בולט בהיקפו ובמגוון התרגילים המופיעים בו.

הפתרונות מוגשים בסרטוני וידאו המלווים בהסבר קולי, כך שאתם רואים את התהליכים בצורה מובנית, שיטתית ופשוטה, ממש כפי שנעשה בשיעור פרטי. הפתרון המלא של השאלה מכוון ומוביל לדרך חשיבה נכונה בפתרון שאלות דומות.

תקוותנו היא שספר זה ישמש מורה-דרך לכם התלמידים ויוביל אתכם להצלחה.

בהצלחה!
צוות האתר גול

תוכן

פרק 2 שם המספר ומילות היחס.....	4
שם המספר	4
שם המספר.....	4
הגדרות:.....	4
חוקי המספר המונה:.....	4
טבלאות המספר המונה:.....	5
שם העצם הנספר:.....	6
חוקי שם העצם הנספר:.....	6
המספר המונה בסמיכות:.....	6
המספר הסודר:.....	6
חוקי המספר הסודר:.....	6
המספר הסתמי:.....	7
חוקי המספר הסתמי:.....	7
כללים ספציפיים:.....	8
חוקי התאריכים:.....	8
חוקי המתמטיקה:.....	8
תרגיל 1:.....	9
שם המספר - שאלות מסכמות	10
תרגיל 1:.....	10
תרגיל 2:.....	11
תרגיל 3:.....	11
תרגיל 4:.....	11
תרגיל 5:.....	12

פרק 2 שם המספר ומילות היחס

שם המספר

שם המספר

הגדרות:

- שם המספר: שמות של מספרים.
- אחת, שתיים, עשרה, הרביעי.
- מספר מונה: מספר המציין כמות כוללת של פריטים.
- ארבעה, ארנבונים, מאה ושתיים תלמידות.
- מין: זכר או נקבה.
- תנור = זכר, כרית = נקבה.

חוקי המספר המונה:

- המספרים הם מוזרים:** ספרת האחדות של כל מספר מתאימה למין של שם העצם שסופרים, אך בניגוד להגייון הרגיל. שם עצם זכר מקבל מספר שמסתיים בַּה ואילו שם עצם נקבה מקבל מספר שאינו מסתיים בַּה.
שלושה ילדים, ארבע ילדות.
  - חוק זה תקף לגבי ספרת האחדות מ-10-3 בכל מספר: שלושה עשר ילדים, עשרים ושלושה ילדים, שלוש עשרה ילדות, עשרים ושלוש ילדות.
  - המספרים הזכרים מ-11 עד 19 באים עם סיומת עֶשֶׂר, ואילו הנקבות עם סיומת עֶשְׂרָה.
  - אחד, שנים, אחד עשר, שנים עשר – זכר.
  - אחת, שתיים, אחת עשרה, שתיים עשרה – נקבה.
  - מאות – נקבות, אלפים, מיליונים ומעלה – זכרים.
- רק התואר אינו משקר:** מין שם העצם, זכר או נקבה, מזוהה באמצעות התואר שנהוג להצמיד לו. **עיפרון גדול – זכר. יונה לבנה – נקבה.**
  - מומלץ להשתמש גם בתואר ראשון/ראשונה.
  - שמות אלה הם ממין זכר: עצי"ם ד"ג: עט, צומת, מצית, דיברות, גרב.
- סופרים את הצמוד:** שם המספר מתייחס למילה הראשונה שבאה אחריו. **שלוש פקידות בנקים.**

טבלאות המספר המונה:

זכר	נקבה	
אחד	אחת	1
שנים	שתיים	2
שלושה	שלוש	3
ארבעה	ארבע	4
חמישה	חמש	5
שישה	שש	6
שבעה	שבע	7
שמונה	שמונה	8
תשעה	תשע	9
עשרה	עשר	10

זכר	נקבה	
אחד עשר	אחת עשרה	11
שנים עשר	שתיים עשרה	12
שלושה עשר	שלוש עשרה	13
ארבעה עשר	ארבע עשרה	14
חמישה עשר	חמש עשרה	15
שישה עשר	שש עשרה	16
שבעה עשר	שבע עשרה	17
שמונה עשר	שמונה עשרה	18
תשעה עשר	תשע עשרה	19

שם העצם הנספר:

חוקי שם העצם הנספר:

- (1) שם העצם הנספר יכול להיכתב תמיד בלשון רבים:
חמישה שקלים, ארבעים ילדות.
- (2) מ-11 ומעלה ניתן לכתוב את שם העצם גם בלשון יחיד:
ארבעה עשר שקל, ארבעים ילד.

המספר המונה בסמיכות:

- (1) לפני שם עצם הפותח בה' הידיעה יחולו שינויים קלים במספר. השינוי הבולט ביותר הוא שהה' בסיומת המספר הזכרי הופכת לת'. **שמונת הכלבלבים.**
- (2) כלל זה תקף במספרים 1-10 בלבד. למעלה מכך לא יחול שום שינוי.
- (3) גם צירוף שייכות נחשב כאילו הוא פותח בה' הידיעה.
חתולך = החתול שלך. שמונת חתוליד.
- (4) אלפים נכתבים כצירוף סמיכות. **שמונת אלפים, חמשת אלפים.**

המספר הסודר:

מספר סודר: מספר המציין את מיקומו של פריט מסוים בסדרה.
הארנבון השני, התלמידה השלושים ושש.

חוקי המספר הסודר:

- (1) מספר סודר מופיע אחרי שם העצם הנספר.
- (2) מספר סודר מ-11 ומעלה נכתב בדיוק כמו מספר מונה.
העשרים וחמישי.
- (3) מינו של המספר הסודר נקבע לפי המילה הראשונה בשם העצם שאותו הוא סופר. זה מצב הרוח הרביעי שלו בשעה האחרונה.

טבלת המספר הסודר :

נקבה	זכר	
הראשונה	הראשון	1
השנייה	השני	2
השלישית	השלישי	3
הרביעית	הרביעי	4
החמישית	החמישי	5
השישית	השישי	6
השביעית	השביעי	7
השמינית	השמיני	8
התשיעית	התשיעי	9
העשירית	העשירי	10
בדיוק כמו מספר מונה		11 והלאה

המספר הסתמי:

מספר סתמי: שמו של המספר עצמו, כאשר הוא אינו סופר דבר. שתיים ועוד שתיים שווה ארבע. בית מספר עשרים וחמש.

חוקי המספר הסתמי:

- המספר הסתמי נכתב תמיד בצורת נקבה. **חמש, שש עשרה, עשרים ושבע.**
- כל מספר שמופיעה לפניו המילה "מספר", הוא מספר סתמי.
עמוד מספר 3, בית מספר 41.
- גם אם המילה "מספר" אינה מופיעה מפורש אך ניתן להוסיף אותה, מדובר במספר סתמי. **עמוד 3, שורה 6, חדר 218.**

כללים ספציפיים:

חוקי התאריכים:

- (1) שנה נכתבת בלשון נקבה.
בשנת שישים ושלוש לפני הספירה נכבשה ארץ ישראל על ידי פומפיוס.
- (2) גם גיל נכתב בלשון נקבה. הילד הגיע לגיל חמש.
- (3) תאריכים בתוך חודש סופרים ימים, ולכן הם בלשון זכר.
יש לכתוב אותם כמספר מונה: תשעה באב, עשרה בטבת, ולכן גם: חמישה בנובמבר, שניים בינואר.

חוקי המתמטיקה:

- (1) אחרי "פי" יבוא מספר בלשון זכר. פי שישה, פי עשרים ושלושה.
- (2) אחוזים הם זכר. חמישה אחוזים, ארבעים ואחד אחוז.
- (3) שברים הם בדרך כלל בלשון נקבה. חמש שביעיות, עשר חלקי עשרים ושתיים.
- (4) יוצאי דופן הם רק חצי, שליש ורבע, שהם בלשון זכר.
יש לומר: שני שלישים, שלושה רבעים וכדומה.

תרגיל 1:

הפכו את המספרים למילים.

2/3 מהתלמידים	4 המורים	ערוץ 1
18,000 חיילות	365 ימים	ב-1 ביולי
אני בת 18	נסעתי בקו 21	פי 2
24 הספרים	זהו יום הולדתי ה-18	אני בן 18
3/4 השעה	9 אחוזים	5 החנויות
התרגיל ה-16	תרגיל 16	2 זוגות הגרביים
שנת 2001	ב-23 באפריל	9,421 שקלים
		6 עטים

שם המספר - שאלות מסכמות

תרגיל 1:

מהי הצורה הנכונה?

- (1) שְׁנִי / שְׁתֵּי פעמים
- (2) שְׁמוֹנֶת / שְׁמוֹנֵה הנרות
- (3) בְּשָׁנִי / בְּשָׁנִים בינואר
- (4) שְׁלֶשָׁה / שְׁלֹשׁ צמתים
- (6) הלילה השְׁתִּים-עָשָׂרָה / השָׁנִים-עָשָׂר
- (8) עָשָׂר שקל / עָשָׂרָה שקל / עָשָׂרָה שקלים
- (10) שְׁנֵי שְׁלִישׁ / שְׁתֵּי שְׁלִישׁ / שְׁנֵי שְׁלִישִׁים / שְׁתֵּי שְׁלִישִׁים
- (11) חֲמֵשָׁה / חֲמֵשׁ זוגות אופניים
- (12) הילד בן אַחַת עָשָׂרָה / אֶחָד עָשָׂרָה / אֶחָד עָשָׂר
- (13) שְׁמוֹנֵה עָשָׂר / שְׁמוֹנֵה עָשָׂרָה / שְׁמוֹנֵה עָשָׂרָה נשים וגברים
- (14) שְׁלֹשֶׁת / שְׁלֶשָׁה / שְׁלֹשׁ / שְׁלֹשׁ התוכניות
- (15) עָשָׂרִים וְשֶׁבַע / עָשָׂרִים וְשֶׁבַע הלוחמים
- (16) שְׁמוֹנֵה מְאוֹת / שְׁמוֹנֵה מְאוֹת חיילים

תרגיל 2:

כתבו במילים את המספרים במשפטים בקטע שלפניכם.

מדינת ישראל הוקמה ב-14 _____ במאי בשנת 1948 _____
 כיום חיים בה 8,296,900 _____
 נשים וגברים, 79 _____ אחוזים מהם יהודים ו-21 _____
 אחוזים ערבים.
 האזרח מספר 1 _____ הוא נשיא מדינת ישראל. הוא משתכר
 כ-48,000 _____ שקלים לחודש, פי 9 _____
 משכר המינימום על פי החוק בישראל.

תרגיל 3:

עזרו לדנה לספר על עצמה. כתבו במילים את המספרים במשפטים בקטע שלפניכם.

נולדתי ב-2.7.2001 _____
 כתובתי: רחוב בן גוריון 35 _____ רמת-גן.
 יש לי 2 _____ טלפונים ניידים.
 המספר של אחד מהם הוא 052-8100000 _____
 יש לי 11 _____ חברות וחברים טובים.
 את 7 _____ חברותיי הכרתי בבית הספר ואת 4 _____ חבריי
 פגשתי בתנועת הנוער. מי יהיה החבר ה-12 _____ שלי?

תרגיל 4:

כתבו במילים את המספרים במשפטים בקטע שלפניכם.

ב-1 _____ בספטמבר התחילה שנת הלימודים.
 אני בת 12 _____ והשנה לרוב בנות כיתתי יש מסיבת בת מצווה.
 עדיין לא ראיתי את 3 _____ הבנות ואת 4 _____ הבנים
 שיצטרפו השנה לכיתתנו. בשנה שעברה היו בכיתתי 27 _____
 תלמידות ותלמידים והשנה יהיו בה 34 _____ ילדים.
 כאשר הבנים בכיתה יגיעו ליום הולדתם ה-13 _____ הם יחגגו את אירועי
 בר המצווה שלהם.

תרגיל 5:

כתבו במילים את המספרים במשפטים בקטע שלפניכם על ליל הסדר.

- ב-15 _____ בניסן עורכים בכל שנה את ליל הסדר.
בערב זה שותים 4 _____ כוסות יין, מספרים על 4 _____ הבנים שכנגדם
דיברה התורה, וגם על 10 _____ המכות שהוכו בהן המצרים.
בליל הסדר שרים שירים רבים, אך 2 _____ השירים המפורסמים ביותר הם "חד גדיא"
ו"אחד מי יודע".
השיר האחרון בנוי מספירה של עצמים או עניינים החל מהמספר 1 _____
ועד למספר 13 _____.